

ePOOKI

OULUN AMMATTIKORKEAKOULUN TUTKIMUS- JA KEHITYSTYÖN JULKAISUT ISSN 1798-2022

ePooki 81/2019

Hoitajien kokemuksia kipupotilaan hoitotyöstä – riittämättömyydestä tyytyväisyyden kokemiseen

Karppinen Tuuli, Saartoala Jonna, Rainto Satu, Nissinen Tuula

4.12.2019 ::

Opinnäytetyönä tehdyn kuvailevan kirjallisuuskatsauksen tavoitteena oli saada tietoa hoitajien työhyvinvoinnista heidän hoitaessaan kivuliasta potilasta. Kirjallisuuskatsauksessa etsittiin tutkimustietoa hoitajien kokemuksista ja työhyvinvoinnista kipupotilaan hoidossa. Tiedon kautta hoitajat voivat tarkastella heidän työhyvinvointiinsa vaikuttavia asioita ja hyödyntää tietoa työhyvinvointinsa edistämässä.

Työhyvinvointi voidaan määritellä monella tavalla. Siihen vaikuttavat työntekijän oma kokemus työstään sekä työhyvinvointiin kuuluvat tekijät, joita ovat turvallisuus, työ ja sen mielekkyys, terveys sekä hyvinvointi. Työhyvinvointia tarkastellessa täytyy ottaa huomioon sekä henkinen, fyysinen että sosiaalinen työhyvinvointi. [\[1\]](#) [\[2\]](#) [\[3\]](#)

Potilaiden kokemana kipua voidaan jakaa akuuttiin ja krooniseen kipuun. Näistä akuutti kipu on lyhytaikaista ja krooninen puolestaan pitkäaikaista kipua. Leikkauksen jälkeinen kipu on yleensä akuuttia kipua. Tätä leikkauksen jälkeistä kipua kokee 80 % potilaista. Hoitajat voivat arvioida kipua erilaisten menetelmien, kuten asteikkojen ja fysiologisten mittausten avulla sekä havainnoimalla potilaan käyttäytymistä. [\[4\]](#) [\[5\]](#) [\[4\]](#) [\[6\]](#)

Kirjallisuuskatsaukseen valittujen tutkimusten mukaan kivuliaan potilaan hoitaminen aiheuttaa hoitajassa erilaisia tunteita. Hoitajan kokemiin tunteisiin on yhteydessä se, miten kivun hoito onnistuu. Hoitajat kokivat tyytyväisyyttä potilaan saadessa helpotusta kipuihinsa. Potilaan hyvän olon myötä myös hoitajat pystyivät rentoutumaan. Kivun hoito koettiin epäonnistuneeksi, kun potilaan kipu ei hellittänyt yrityksistä huolimatta. Tällöin hoitajat tunsivat riittämättömyyden ja voimattomuuden tunteita. Lisäksi hoitajat kokivat itsensä epäonnistuneeksi, jos potilaan kipu ei hellittänyt. Epäonnistumisen vuoksi hoitajat tunsivat turhautumista. Potilaiden kivuliaisuus aiheutti hoitajissa myös ahdistuneisuuden ja uupumuksen tunteita, jotka heikensivät sairaanhoitajan hyvinvointia. [\[7\]](#) [\[8\]](#) [\[9\]](#) [\[10\]](#)

Kivun arvioinnin ja hoidon onnistumiseen vaikuttivat monet asiat. Yhteistyö ja vuorovaikutus hoitajan sekä potilaan, lapsipotilaan vanhempien ja hoitohenkilökunnan välillä oli merkityksellistä kivun hoidon kannalta. Sairaanhoitajan ja potilaan rajallisen suhteen mainittiin olevan esteenä hyvälle kivun hoidolle. Vanhempien läsnäololla taas oli vaikutusta lapsen kivun hoidossa muun muassa lääkkeettömien kivunlievitysten antamisessa. Hoitajat pitivät myös monialaisen eli ammattien välisen tuen merkitystä tärkeänä erityisesti vaikeiden potilastapausten kohdalla. Hoitajat kokivat etenkin kollegoiltaan saamansa tuen tärkeäksi silloin, kun he eivät itse olleet saaneet potilaan kipua lieventymään. [\[8\]](#) [\[10\]](#) [\[11\]](#) [\[12\]](#)

Koulutuksen ja työkokemuksen todettiin myös olevan suurella roolilla kivun hoidossa. Tieto ja kokemus toivat hoitajalle itsevarmuutta. Tiedon puutteen puolestaan koettiin sairaanhoitajien keskuudessa olevan kivun hoitoa estävä asia. Erilaiset organisatoriset tekijät vaikuttivat sairaanhoitajien tekemään hoitotyöhön ja saattoivat olla jopa esteenä kivunhoitotyölle. Henkilökunnan puute ja raskaat työmäärät vaikuttivat estävästi kivunhallintaan. Hoitajat myös kokivat, että heiltä odotetaan täydellistä kivunhoitotyötä, mutta heillä ei ollut tarvittavia edellytyksiä sen toteuttamiseksi. Lisäksi terveydenhuoltojärjestelmän rakenteen ja kulttuurin vaikutukset olivat nähtävissä kivunhoitotyössä. Hoitajat kokivat terveydenhuollossa vallitsevan lääkärikeskeisen ilmapiirin sulkevan pois heidän roolinsa ja päätöksensä kivun hoitoon liittyen. [\[9\]](#) [\[10\]](#) [\[11\]](#) [\[13\]](#)

Keskustelusta ja resurssien lisäämisestä apua työhyvinvoinnin ylläpitämiseen

Kivuliaan potilaan hoitamisesta esiin nousevat tunteet, kuten ahdistus ja uupumus, olivat uhka sairaanhoitajan työhyvinvoinnille. Vaikeissa kivunhoitotilanteissa sairaanhoitajat suojelivat omaa hyvinvointiaan lopettamalla hetkellisesti vuorovaikutuksen potilaan kanssa. Tällöin hoitajalla oli mahdollisuus kääntää huomio pois omasta voimattomuudestaan ja saada aikaa virittäytyä uudestaan potilastyöhön. [\[8\]](#)

Työstä nouseva stressi voidaan nähdä hoitajien työhyvinvointia heikentävänä tekijänä. Hoitajat kertoivat kokevansa stressiä myös työaikansa ulkopuolella, sillä potilaat ja stressaavat tilanteet olivat mielessä usein jo ennen työvuoroa. Tämä teki töihin menemisestä epämieliseksi. Lisäksi hoitamisen laatua heikentävien tekijöiden, kuten kiireen, liian suurten työmäärien ja hoitajan vähäisen työkokemuksen, voidaan ajatella vaikuttavan välillisesti hoitajien työhyvinvointiin. Työolosuhteista puhumisen ja tunteiden ilmaisun todetaan auttavan hoitajia selviytymään stressaavista tilanteista. [\[9\]](#)

Johtopäätöksenä tuloksista voinee ajatella, että hoitajat kokevat kipupotilaan hoitotyön sekä haastavana että antoisana. Koska kivun hoidon onnistumiseen on usein yhteydessä myös hoitajasta riippumattomat seikat, ei onnistunutta kivun hoitoa ole aina helppo toteuttaa. Toisaalta kivun hoidon onnistuessa hoitajat saavat työstään valtavasti onnistumisen kokemuksia ja itsevarmuutta omaan tekemiseen.

Tuloksista on myös pääteltävissä, että hoitajien työ olisi sujuvampaa, jos esimerkiksi hoitotyöhön tarvittavia resursseja olisi riittävästi käytettävissä. Resurssien lisäämisellä voisi olla positiivinen yhteys hoitajien työhyvinvoinnin kokemiseen. Riittämätön henkilökunnan määrä ja sen myötä lisääntyvät työtehtävät tuovat hoitajien työhön kiireen tuntua, jolloin hyvän hoidon tarjoamiseen tarvittavat edellytykset heikkenevät. Kiireen myötä hoitajan työ voi alkaa helposti tuntua suorittamiselta, jolloin työn mielekkyys saattaa kärsiä. Tulosten mukaan hoitajat tunsivat tiedon myötä itsevarmuutta, joten myös koulutukseen olisi hyvä käyttää resursseja. Henkilökunnan tietotaidon ylläpitäminen hyödyttäisi hoitajien lisäksi myös potilasta, koska silloin hoitajat voivat tarjota potilaalle ammattitaitoista hoitoa.

Keskustelun ja tunteiden ilmaisun todettiin auttavan hoitajia selviytymään stressaavista tilanteista. Tästä päätellen työpaikalla kannattaisi ylläpitää avointa keskustelukulttuuria, ja työssä ilmeneviä haasteita olisi hyvä ratkoa yhdessä. Voidaan ajatella, että avoimella keskustelukulttuurilla on positiivinen vaikutus työilmapiiriin. Hyvä työilmapiiri taas olisi työntekijän työhyvinvoinnin kannalta merkityksellinen, sillä se voisi lisätä työntekijän kokemaa työn mielekkyyttä ja turvallisuuden tunnetta työpaikalla.

Lähteet

1. [△]Ranta, I. & Tilander, E. (toim.) 2014. Hoitotyön vuosikirja 2014. Työhyvinvoinnin keinot. Porvoo: Bookwell Oy.
2. [△]Sosiaali- ja terveysministeriö. 2017. Työhyvinvointi. Hakupäivä 29.8.2019.
<http://stm.fi/tyohyvinvointi>
3. [△]Virolainen, H. 2013. Kokonaisvaltainen työhyvinvointi. Helsinki: BoD - Books on Demand.
4. ^{^ abc}Salanterä, S., Hagelberg, N., Kauppila, M. & Närhi, M. 2006. Kivun hoitotyö. 1. p. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.
5. [△]Salo, P. 2010. Sairaanhoidajien käsityksiä leikkauksen jälkeisen kivun hoitotyöstä ennen ja jälkeen täydennyskoulutuksen. Oulun yliopisto. Opinnäytetyö. Oulu.
6. [△]Hamunen, K. & Kontinen, V. 2015. Leikkauksen jälkeisen kivun hoito. Duodecim 131 (20), 1921–8. Hakupäivä 11.4.2017.
<http://www.terveysportti.fi/xmedia/duo/duo12492.pdf>
7. [△]Lindberg, J-O. & Engström, Å. 2011. Critical Care Nurses' Experiences: "A Good Relationship with the Patient is a Prerequisite for Successful Pain Relief Management". Pain Management Nursing 12 (3), 163–72. Hakupäivä 4.11.2019.
<https://doi.org/10.1016/j.pmn.2010.03.009>
8. ^{^ abc}Slatyer, S., Williams, A.M. & Michael, R. 2015. Seeking empowerment to comfort patients in severe pain: A grounded theory study of the nurse's perspective. International Journal of Nursing Studies 52 (1), 229–39. Hakupäivä 4.11.2019.
<https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2014.06.010>
9. ^{^ abc}Ljusegren, G., Johansson, I., Berglund, G. & Enskär, K. 2011. Nurses' experiences of caring for children in pain. Child: Care, Health and Development 38 (4), 464–70. Hakupäivä 4.11.2019.
<https://doi.org/10.1111/j.1365-2214.2011.01262.x>
10. ^{^ abc}Pellico, L.H., Gilliam, W.P., Lee, A.W. & Kerns, R.D. 2014. Hearing New Voices: Registered Nurses and Health Technicians Experience Caring for Chronic Pain Patients in Primary Care Clinics. The Open Nursing Journal 8, 25–33. Hakupäivä 4.11.2019.
<https://doi.org/10.2174/1874434601408010025>
11. ^{^ abc}Rehej, N., Ahmadi, F., Mohammadi, E., Kazemnejad, A. & Anoosheh, M. 2009. Nurses' experiences and perceptions of influencing barriers to postoperative pain management. Scandinavian Journal of Caring Sciences 23 (2), 274–81. Hakupäivä 4.11.2019.
<https://doi.org/10.1111/j.1471-6712.2008.00619.x>
12. [△]Twycross, A. & Collins, S. 2013. Nurses' Views About the Barriers and Facilitators to Effective Management of Pediatric Pain. Pain Management Nursing 14 (4), e164–e172. Hakupäivä 4.11.2019.
<https://doi.org/10.1016/j.pmn.2011.10.007>
13. [△]Abdalahim, M.S., Majali, S.A. & Bergbom, I. 2010. Jordanian surgical nurses' experiences in caring for patients with postoperative pain. Applied Nursing Research 23 (3), 164–70. Hakupäivä 4.11.2019.
<https://doi.org/10.1016/j.apnr.2008.06.005>

Metatiedot

Nimeke: Hoitajien kokemuksia kipupotilaan hoitotyöstä – riittämättömydestä tyytyväisyyden kokemiseen

Tekijä: Karppinen Tuuli; Saartoala Jonna; Rainto Satu; Nissinen Tuula

Aihe, asiasanat: kivunhoito, kokemukset, sairaanhoitajat, sairaanhoito, työhyvinvointi

Tiivistelmä: Leikkauksessa olleista potilaista 80 % kokee leikkauksen jälkeistä kipua kipulääkityksestä huolimatta. Hoitajien tehtävänä on pyrkiä helpottamaan potilaiden kipua. Hoitajat arvioivat kivun voimakkuutta potilaan käyttäytymisen perusteella ja erilaisia kivun arvioinnin menetelmiä käyttäen. Hoitaessaan kivuliasta potilasta hoitajat kokevat erilaisia tunteita. Hoitajien kokemuksiin tunteisiin on yhteydessä kivun hoidon onnistuneisuus, sillä onnistuneen kivun hoidon seurauksena hoitajat kokevat tyytyväisyyttä, kun taas hoidon epäonnistuneessa koetaan turhautumista ja voimattomuutta.

Kivun hoidon epäonnistumiseen ovat yhteydessä useat tekijät, kuten resurssien puute, hoitajan koulutuksen tai työkokemuksen riittämättömyys sekä rajallinen yhteistyö eri toimijoiden välillä. Edellämainitut seikat vaikuttavat osaltaan haitallisesti hoitajan työhyvinvointiin. Työhyvinvointi sisältää työntekijän henkilökohtaisen kokemuksen työstään ja se vaikuttaa työntekijän työssä jaksamiseen. Hoitajien työhyvinvointia voidaan tukea keskustelun mahdollisuuden ja tunteiden vapaan ilmaisun avulla.

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu, Oamk

Aikamääre: Julkaistu 2019-12-04

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2019112844698>

Kieli: suomi

Suhde: <http://urn.fi/URN:ISSN:1798-2022>, ePooki - Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut

Oikeudet: CC BY-NC-ND 4.0

Näin viittaat tähän julkaisuun

Karppinen, T., Saartoala, J., Rainto, S. & Nissinen, T. 2019. Hoitajien kokemuksia kipupotilaan hoitotyöstä – riittämättömyydestä tyytyväisyyden kokemiseen. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 81. Hakupäivä xx.xx.xxxx. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2019112844698>.